
"...Rasen delar vissa egenskaper men somliga saker är också specifika. Just denna hund är ett praktexemplar, lagom envis lagom lat, inte så påhittig och inte så livlig."

"Ljuvlig individ som har skänkt mkt glädje för många"

"Detta är min tredje wheaten, de har varit väldigt olika. Den första tiken var ganska rädd och osäker. Tik nr två mycket tryggare och tuffare hund. Nuvarande hanhund upplever jag harmonisk, snäll och utåtriktad"

"Envis, barnvänlig, ögontjänare"

Resultat hälsoenkät 2022

"Haft en frisk hund under många år, problemen som dykt upp har skett efter 8 års ålder"

"Han var den bästa, snällaste, tillgivnaste, gladaste som fanns. Inga som helst problem med andra hundar, barn eller människor. Han dog för ung 12,2år gammal"

"Efter enorma summor lagda på hunden, så blev det tillslut ingen återvändo. Hennes allergi gick inte att få bukt på & magen var så pass trasig att vi fick avliva endast 1, 5 år gammal"

"Hon är den finaste hunden i världen. Det är jag ganska säker på! :-)"

"Även om min hund har kronisk gastrit och behandlas för detta upplever jag henne som en frisk, glad o aktiv hund!"

"Hon är envis, busig, glad och lekfull med en alldeles förträfflig spårnos. Enligt veterinären så lider hon inte av sjukdomen, för hon vet inget annat."

HÄLSOENKÄT 2022	2
Födelseår för deltagarna	2
Kön.....	2
Avlidna hundar	3
Kirurgisk kastration.....	4
Kemisk kastration.....	4
Specifika frågor för hanhundar.....	5
Specifika frågor för tikar	5
Hundar i avel.....	6
Hudproblem	6
Mun och tänder.....	8
Ögon och syn.....	8
Öronbesvär (som t ex klåda och infektioner).....	9
Hörsel.....	9
Infektion på annat ställe än hud, mun, öron eller ögon.....	10
Skelett, leder och ligament	10
Mage och tarm	11
Hjärta	13
Njurproblematik.....	13
Lever, galla och bukspottskörtel	13
Hormonrubbningar	14
Kramper, epilepsi och hjärntumör	14
Cystor, tumörer och cancer	15
Övriga sjukdomar.....	17
DNA tester	17
Beteende	18
Mentalitetstest.....	19
Övrigt.....	20
Sammanfattning och slutsatser.....	21

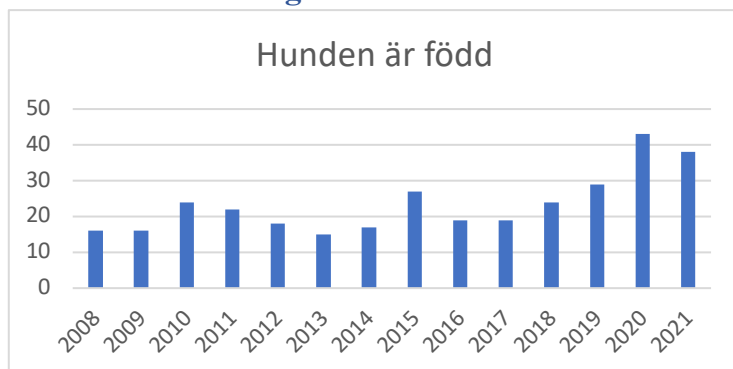
HÄLSOENKÄT 2022

Under vintern 2022 utförde SWTK en hälsoenkät med hjälp av Svenska Terrierklubben som köpt in licenser hos SurveyMonkey så att rasklubbarna någorlunda enkelt (!) kan göra egna enkäter. Själva enkäten är baserad på Borderterriersällskapetets enkät men är modifierad för att förhoppningsvis passa Irish softcoated wheaten terrier bättre.

Information om denna enkät meddelades på hemsidan, i rasklubbens facebookgrupp samt i Wheatenbladet 2022 nr 1 (som kom ut i mars 2022). Dessutom puffades det för enkäten i ett uppfödarutskick som sändes ut 2022-02-02 till alla uppfödare som är medlemmar i rasklubben. Enkäten låg öppen via länk från rasklubbens hemsida från februari till mitten av maj.

Enkäten omfattade hundar födda 2008–2021. Totalt fick vi in 325 svar. En del av frågorna i enkäten var av modellen flervalsoalternativ där man kunde välja flera alternativ på samma fråga. På dessa frågor kan det alltså finnas fler svar än verkliga enkätdeltagare.

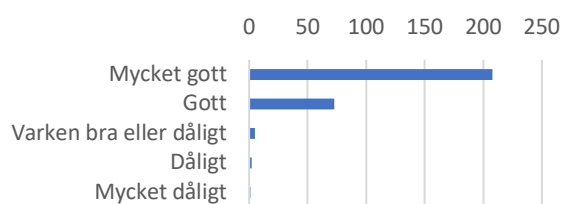
Födelseår för deltagarna

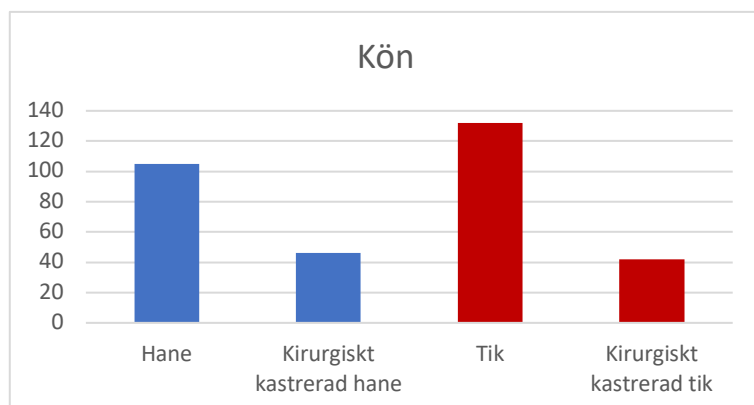
Diagrammets staplar visar antal hundar, som var födda ett visst år. Det var väldigt många unga hundar (24,8%), dvs födda 2020–2021, som deltog i enkäten. Detta är värt att notera, eftersom så unga hundar inte bör ha hunnit få några åldersrelaterade hälsoproblem.

Figuren visar att enkätdeltagarna i huvudsak anser att hundarna är vid god hälsa. 208 av 289 (72%) säger att allmäntillståndet är "mycket gott" och 73 (25%) ser det som "gott". Dessa är tillsammans 97% vilket är ett mycket bra betyg för rasen. De mer neutrala eller negativa var "varken bra eller dåligt" 5 (1,7%) svar, "dåligt" 2 (0,7%) svar och "mycket dåligt" 1 (0,4%) svar.

Hur bedömer du hundens allmäntillstånd idag?

Kön

Som figuren visar är könsfördelningen relativt jämn med totalt 151 (46,5%) hanhundar och 174 (53,5%) tikar. När det gäller kastreringar är hanhundarna några fler, 46 (14,2%) jämfört med 42 kastrerade (12,9%) tikar. Totalt inkom 325 svar på frågan.

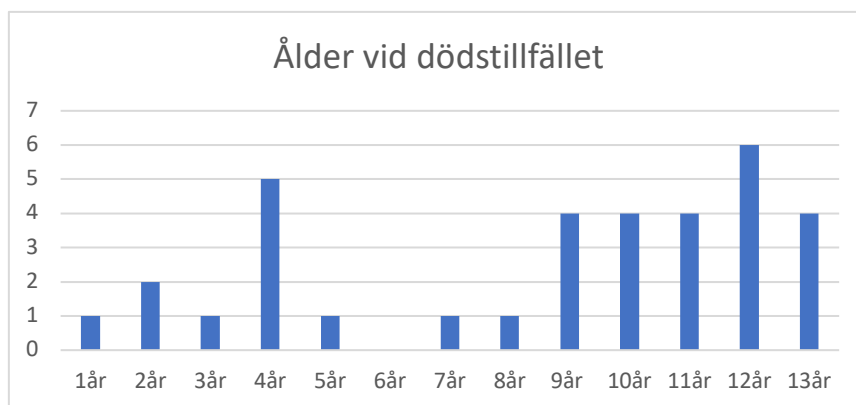
Avlidna hundar

34 hundar hade avlidit innan enkätsvaren avlämnades.

Diagrammet visar fördelningen av svar på frågan om orsak till hundens död/avlivning. Dessa svar har delats in i fem kategorier, men många av dem skulle ha kunnat placeras i flera olika kategorier. Diagnoserna är dessutom osäkra eftersom många innehåller ord som sannolikt, troligen, misstänkt etc.

Den vanligaste orsaken med 16 svar (47%) är att hunden dött eller avlivats på grund av **tumörer** och ofta även utvecklad cancer. Inom parentes efter varje citat är ålder då hunden avlidit. "Cancer" (11 år), "Prostatacancer" (12 år), "Cancer urinblåsa" (10 år), "Struplocks- cancer" (12 år), "Lymfom" (10 år), "Obotlig aggressiv tumör som satt i svalg, under tungan o nära struphuvudet" (10 år), "Sannolikt spridning av juvercancer" (12 år), "Juvertumör" (11 år), "Ålder, juvertumörer" (13 år), "Hastigt sjuk pga tumör på levern" (13 år), "Dog plötsligt, troligen pga. brusten tumör" (10 år), "Tumör i buken som tryckte på mjälten..." (11 år), "Tumör på gallblåsa o lever" (12 år), "Tumör i luktloben med spridning till njurarna" (4 år), "Tumör storhjärnan" (4 år), "Tumör/förändring på bukspottskörteln, för stor för att åtgärda" (2 år). Nästa kategori är **immunförsvar** med 3 hundar (9%): "Autoimmun sjukdom" (9 år), "PLE (protein losing enteropathy)" (9 år), "IMHA (immunmedierad haemolytisk anemi)" (8 år). **Skelett och muskler** uppgavs för 4 hundar (12%): "Höftledsbesvär på båda sidor, svår smärta och håla redan vid 8 månaders ålder" (1 år), "Kramper som återkom frekvent och medicinen slutade fungera" (11 år), "... väldiga plågor i nacke eller huvud, kunde vara diskbråck i nacken eller något i huvudet..." (9 år), "Kraftig muskelatrofi, dubbelsidigt perinealbråck" (5 år). **Beteendemässiga anledningar** uppgavs för 3 hundar (9%): "Beteendemässiga orsaker och svår allergi" (4 år), "Beteendeproblem och smärta" (9 år), "Kognitiv beteendesyndrom /demens och misstänkt hjärntumör" (12 år). **Övriga** omfattar 8 avlidna hundar (24%) som är svårkategoriserade: "Sjukdom" (4 år), "Njursvikt" (7 år), "Cushings sjukdom" (13 år), "Hjärnblödning alternativt tumör har inte fastställt definitiv orsak" (12 år), "Krämpor och ålder" (13 år), "Kraftiga allergiproblem, magproblem" (2 år), "Han insjuknade och dog på 2 dagar av adenovirus, CAV (HCC) påvisades som underliggande orsak till leverskadorna. Han var vaccinerad enligt rekommendation, men hade inte svarat på vaccinet" (3 år), "?" (4 år).

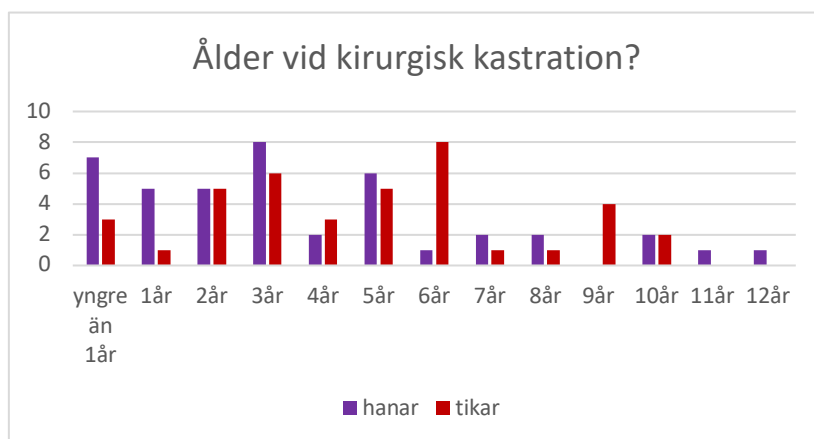
Diagrammet visar ålder och antal för de avlidna hundarna. Dessa varierade från 1 år till 13 år, med en medelålder på 8,5 år.

Kirurgisk kastration

Figuren visar skillnader på orsak till att hundarna är kastrerade. Hanhundar representeras av de blå staplarna och tikar av de röda. Tikar hamnar oftast på medicinska orsaker medan hanhundarna har beteendemässiga orsaker som bakgrund till kastration.

Andra orsaker som rapporterats för hanhundar var *"har tagit in en tik i hushållet"*, *"råd från andra"* och *"föredrar kastrerade hanar"*.

Andra orsaker bland tikar var att tiken var *"färdig i avel"*, *"ej i avel"*, *"juvertumör"* och *"tjuvparning där abortsprutan ledde till livmoderinflammation och därefter kastration."*

Figuren visar vid vilken ålder hundarna kastreras.

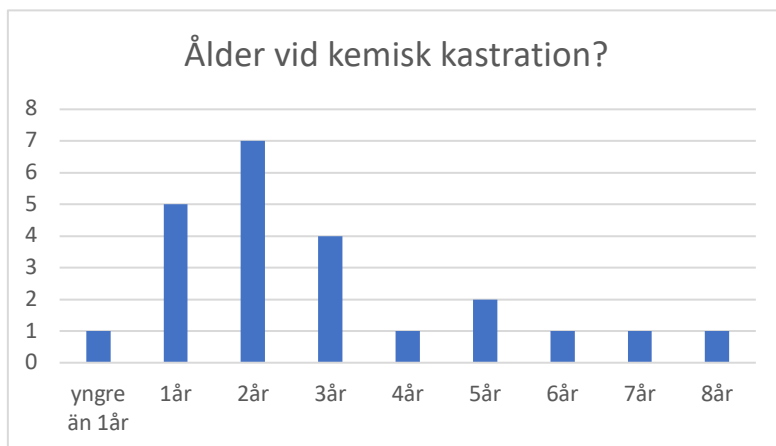
Hanhundarna kastreras tidigt vilket kan bero på att de oftare kastreras av beteendemässiga orsaker. Tikar kastreras i högre ålder när hälsomässiga problem givit sig till känna.

Kemisk kastration.

24 av 315 hundar hade blivit kemiskt kastrerade 1 eller flera gånger. Av dessa var det endast en tik, de övriga 23 är hanhundar och 14 av dessa blev senare även kastrerade kirurgiskt. 18 (79%) av ägarna ansåg att de fått ett förväntat resultat av kastrationen.

Av 24 svar på frågan om *"vad var orsaken till att hunden kastrerats kemiskt?"* svarade 17 (70,8%) att hunden genomgick behandlingen av *"beteendemässiga orsaker"*. 2 (8,3%) var *"medicinska orsaker"* och här finner vi den enda tiken som kastrerades vid 3 års ålder när hon genomgick en behandling för förmodad livmoderinflammation. 1 (4,2%) hade *"krav från hunddagis"*. På Andra orsaker angav 6 (25%) svar *"stress av löptikar"*, *"levde tillsammans med tikar"*, *"översexuellt beteende"*.

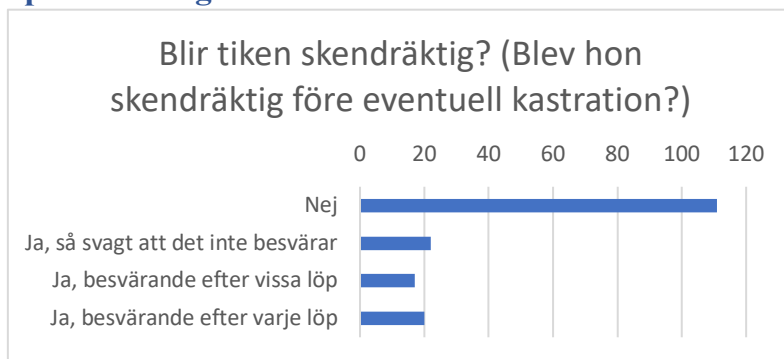

Diagrammet visar vid vilken ålder hunden blivit kemiskt kastrerad första gången. Till skillnad från de kirurgiskt kastrerade hundarna, är det bara ett fåtal riktigt unga hundar som kastreras kemiskt. Liksom för de kirurgiskt kastrerade infaller den största toppen vid 1–3 år, och beror sannolikt på hanhundarna blivit köns mogna och då utvecklat beteenden som man velat stävja.

Specifika frågor för hanhundar

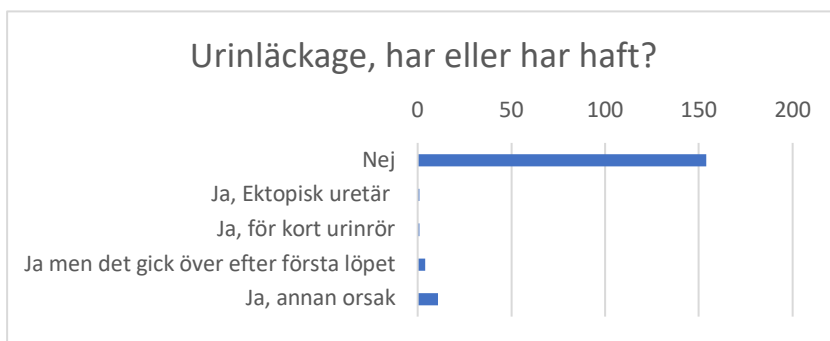
De allra flesta hanhundarna har 2 normalt belägna testiklar i pungen medan 3 (2%) hundar endast har en testikel i pungen. 6 hundar av 146 har haft problem med testiklarna, fyra av dessa hade testikeltumörer. Ålder vid testikelproblem var 1, 3, 10 och 11,5 år. Prostataproblem har drabbat 8 (5,5%) av hanhundarna. Detta har i regel rört sig om en förstörad prostata men i ett fall gällde det cystor i prostatan. 9 hanhundar har lämnat spermaprov varav endast 1 visat att hunden inte var fertil.

Specifika frågor för tikar

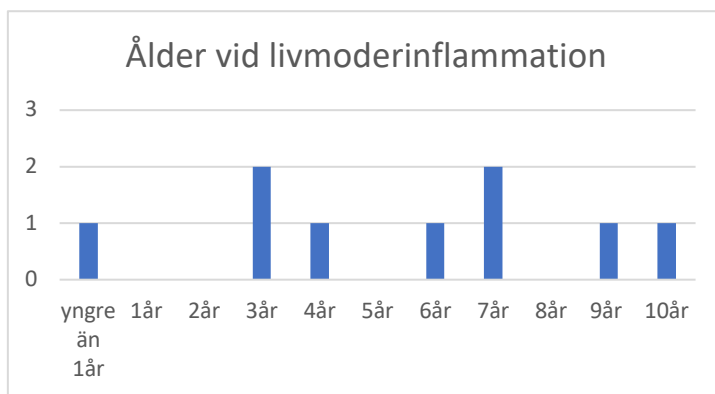

Diagrammet visar 170 svar från frågan om skendräktighet. Det stora flertalet 111 (65,3%) uppger att tiken inte blir skendräktig. 22 (12,9%) anser att det är så svagt att det inte besvärar. 17 (10%) anser att det är besvärande vid vissa löp och 20 (11,8%) ser det som besvärande vid varje löp.

Diagrammet visar fördelningen av 171 svar på frågan om urinläckage hos tikar. 154 (90,6%) svarade "Nej", 1 (0,6%) vardera på "Ja, Ektopisk uretär - en urinledare ansluter inte till urinblåsan, utan exempelvis till urinröret" och "Ja, för kort urinrör" samt 4 (2,3%)

"Ja men det gick över efter första löpet". På Annan orsak uppgav 3 att tiken fått "problem efter kastration", 2 "okänd anledning", 1 "åldersrelaterat", 1 "Försvagad muskulatur. Medfött och har medicinerat sedan valpstadiet.", 1 "urinblåsan för högt upp i bäckenet", 1 "många urinvägsinfektioner" och avslutningsvis för mor och dotter: "Ej utredd pga att mamman som har exakt samma, är utredd högt och lågt. Urin verkar bli kvar i vaginan när hon markeringskissar, och droppar ut senare. Egentligen är det alltså INTE läckage från urinblåsa/urinrör. Det upptäcktes (på båda hundarna) INNAN kastrering, och förändrades inte av kastrering."

Diagrammet visar att 9 tikar av 170 (5,3%) hade haft livmoderinflammation och vid vilken ålder detta inträffade. Alla tikar med livmoderinflammation kastrerades för att råda bukt med problemet. Livmoderinflammationen uppträdde oftast efter löp eller i samband med skendräktighet. En tik hade fått livmoderinflammation efter abortspruta.

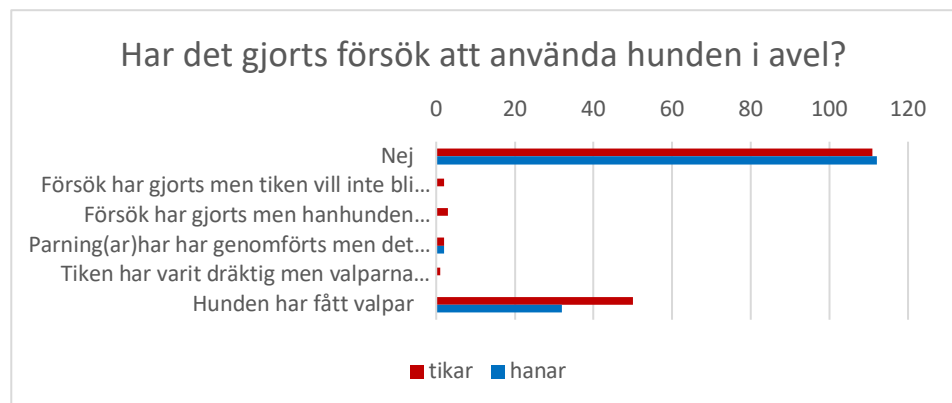
Hundar i avel

Diagrammet visar om det gjorts försök att använda hunden i avel.

Totalt var det 169 tikar, vilka representeras av röda staplar. För 111 (65,7%) av dessa blev svaret "Nej", 2 (1,2%) vardera på "Försök

har gjorts men tiken ville inte blir parad", och "Försök har gjorts men hanhunden ville/kunde inte para", 2 (1,2%) "Parning(ar) har genomförts men det blev inga valpar", 1 (0,6%) "Tiken har varit dräktig men valparna resorberades troligen", samt 50 (29,6%) "Hunden har fått valpar".

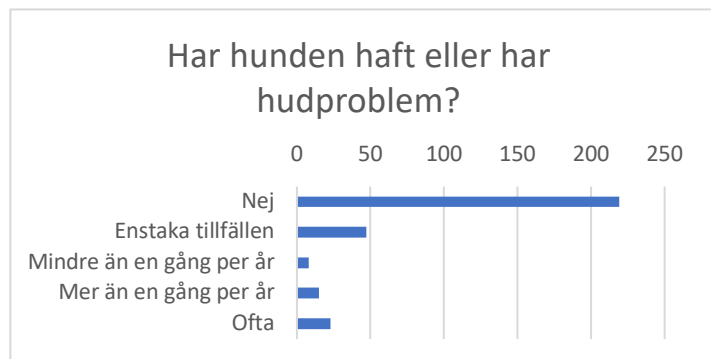
De 146 hanhundarna representeras av blå staplar, med 112 (76,7%) "Nej", 2 (1,4%) "Parning(ar) har genomförts men det blev inga valpar", samt 32 (21,9%) "Hunden har fått valpar".

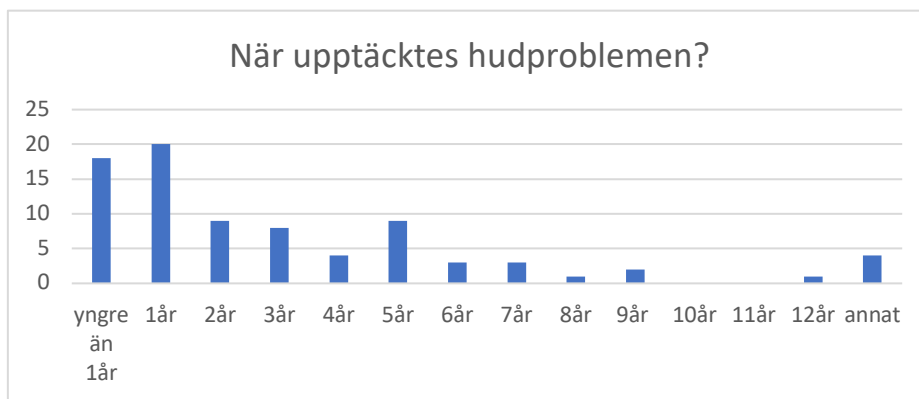

Hudproblem

Diagrammet visar att 219 av 312 hundar (70%) inte hade haft några hudproblem, medan 47 (15%) hade haft hudproblem endast vid "Enstaka tillfällen".

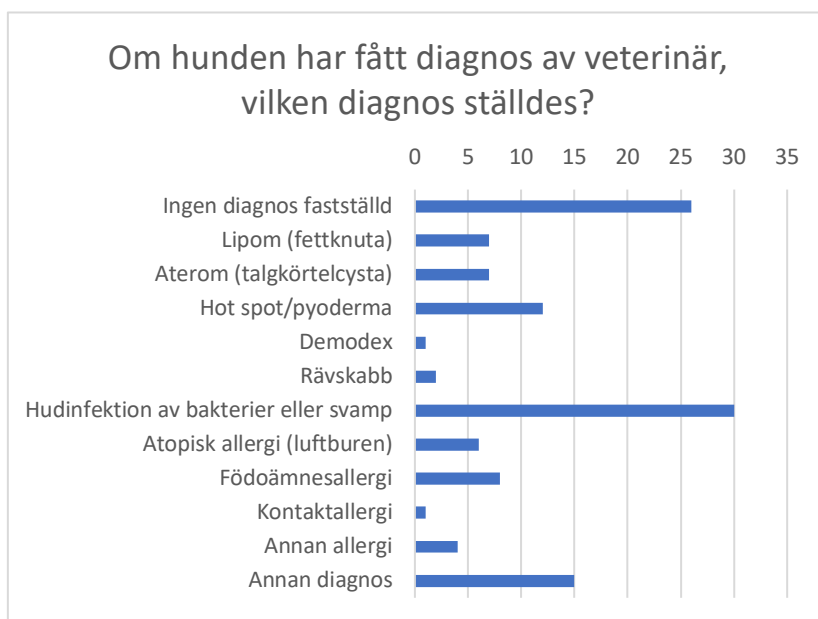
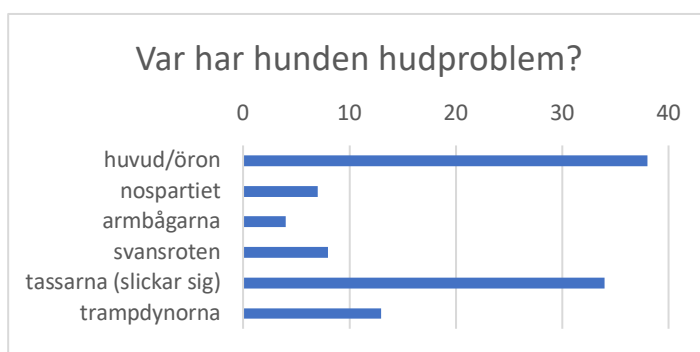
Ytterligare 3% rapporterade "Mindre än en gång per år", 5% "Mer än en gång per år" och 7% "Ofta".

Diagrammet visar att hälften av hudproblemen uppträdde hos yngre hundar (0–2 år). Kategorin Annat innehåller "hormonbaserat mot löp", "alltid" och "ospecificerat".

Diagrammet visar utfallet av en fråga om hudproblem, där man kunde fylla i flera alternativ för samma hund. Totalt 104 svar erhöles, med 38 (36,5%) hudproblem på "huvud/öron", följt av 7 (6,7%) "nospartiet", 4 (3,8%) "armbågarna", 8 (7,7%) "svansroten", 34 (32,7%) "tassarna (slickar sig)" och 13 (12,5%) "trampdynorna".

Frågan "Har hunden fått diagnos av veterinär, vilken diagnos ställdes?" fick 119 svar, varav 26 "ingen diagnos fastställd". Detta svarsalternativ är inte medtaget i följande procentsatser men torde betyda att hunden varit hos veterinär som inte lyckades ställa någon diagnos. 30 (32,2%) svar var "Hudinfektion av bakterier eller svamp", 12 (12,9%) "Hot spot/pyoderma", 8 (8,6%) "Födoämnesallergi", 7 (7,5%) på både "Lipom (fettknuta)"

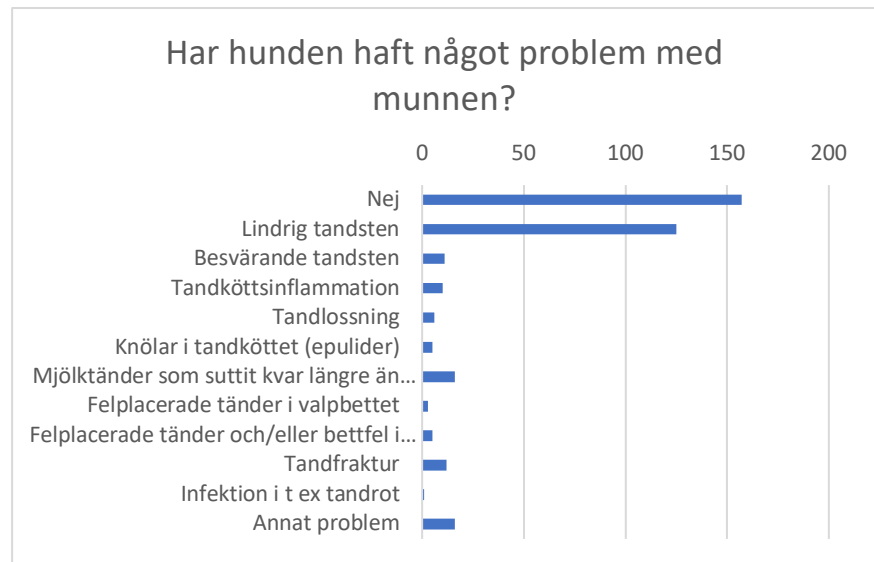
och "Aterom (talgkörtelcysta)", 6 (6,4%) "Atopisk allergi (luftburen)", 4 (4,3%) "Annan allergi", 2 (2,1%) "Rävs-kabb" samt 1 (1,1%) vardera på "Kontaktallergi" och "Demodex". 15 (16,2%) svarande "Annan diagnos" och preciserade sedan dessa diagnoser som: "Trichoepitietion", "Bölder, Aterom, Pappilom", "Utredning födoämnesallergi som inte visade något", "Gjort allergentest på nordisk panel. Förhöjda värden IgE antikroppar mot husdammskvalster och förråds-kvalster", "Misstänkt födoämnesallergi, men efter utredning mår Molly bra och misstankarna avfärdades", "SLO", "Melanom", "Animalisk protein allergi, gräs, pollen, damm, div tänkbara", "Dermatit", "Blöta tassar länge", "Gräs pollen", "Tror det hade med Bravecto att göra, hans utslag inga problem idag", "Hudinfektion och klåda", "Kvalsterallergi husdamm, lagringskvalster mm", "Allergier som fastställts av veterinär på SLU men som inte verkar finnas kvar när hon nu bor hos oss". I jämförelse med

Agria-studien är antalet fall av lipom och aterom mycket lägre i vårt material vilket antagligen kan förklaras av att vi hade en överrepresentation av unga hundar som ännu inte hunnit få dylika problem.

80% av de 89 drabbade hundarna behandlas för sina hudproblem och nästan alla dessa hundars ägare uppger att behandlingen hjälper. Behandlingarna omfattar allt från operation för att avlägsna lipom och aterom till specialshampo och ändrat foder.

Mun och tänder

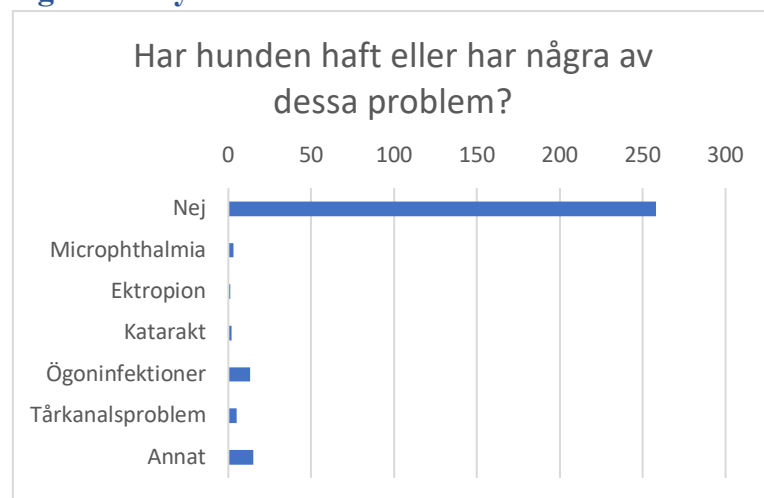
Diagrammet visar utfallet av en fråga om problem med munnen, där man kunde fylla i flera alternativ för samma hund. Inga problem alls, dvs "Nej", rapporterades 157 gånger (52%). För hundar med problem erhöles sammanlagt 210 svars kryss. Det vanligaste problemet "Lindrig tandsten" återfanns 125 gånger (41%). Därefter följer 16 (5%) "Mjölktänder som suttit kvar längre än normalt", 12 (4%)

"Tandfraktur", 11 (3,6%) "Besvärande tandsten", 10 (3,3%) "Tandköttinflammation", 6 (2%) "Tandlossning", 5 (1,7%) vardera av "Epulider knölar i tandköttet" och "Felplacerade tänder och eller bettfel i det vuxna bettet", 3 (1%) "Felplacerade tänder i valpbettet" samt 1 (0,3%) "Infektion i t ex tandrot". Vi fick även 16 "Annat problem" (5,3%) som omfattade olyckor men även sådant som kunde ha placerats rätt från början: tandfrakturer, epulider etc.

På fråga om hunden fått veterinärvård för sina problem med mun och tänder erhöles 136 svar. Av dessa svarade 87 ägare (64%) "Ja". Veterinärvården bestod främst i borttagning av tandsten men även borttagning av tänder och mjölktänder som inte lossnat av sig själv.

Ögon och syn

Diagrammet visar utfallet av en fråga om problem med ögon och syn, där man kunde fylla i flera alternativ. Av totalt 346 svars kryss blev det 258 (89,3%) "Nej", 3 (1,0%) "Microphthalmia", 1 (0,3%) "Ektropion", 2 (0,7%) "Katarakt", 13 (4,5%) "Ögoninfektion" och 5 (1,7%) "Tårkanalsproblem". 15 (5,2%) kryss i "Annat" utgjordes av "kronisk sklerit/episklerit", "vaglar i ögonlocket", "rinniga ögon" och "ålderdomsrelaterat synbortfall".

Problem som inte varit uppenbara från början har uppkommit relativt sent i livet, från ca 7 år och uppåt. Hundarna behandlas i de fall det är möjligt, antingen medicinskt eller med operation då det behövs.

Öronbesvär (som t ex klåda och infektioner)

Diagrammet visar om, och i så fall hur ofta, hunden hade haft problem med öronen.

Utfallet blev 183 (62,7%)

"Nej" av 292 svar, 80

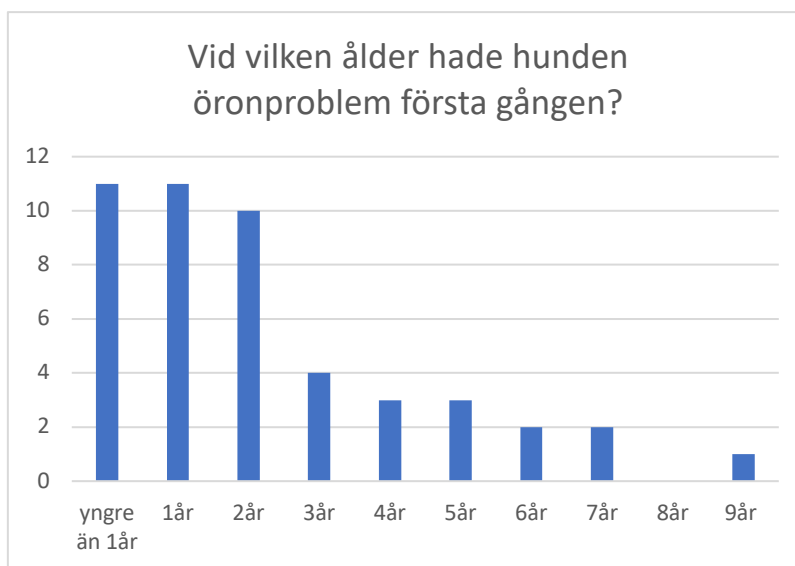
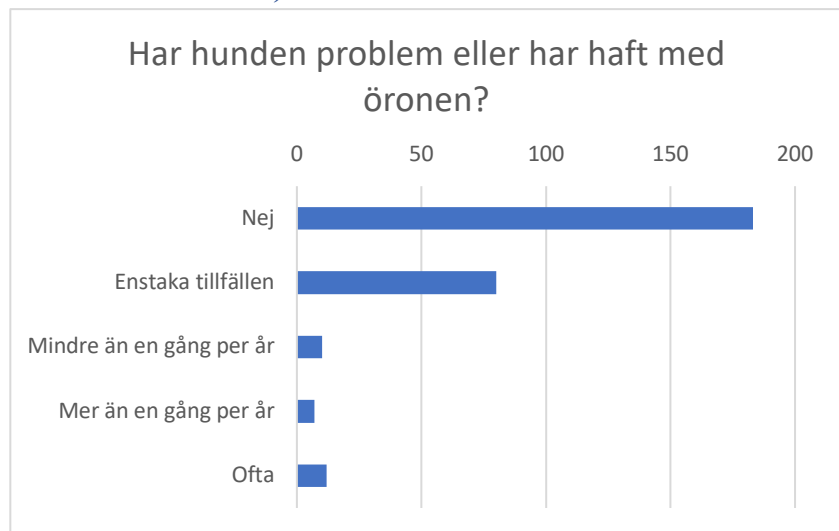
(27,4%) "Enstaka tillfällen",

10 (3,4%) "Mindre än en

gång per år", 7 (2,4%) "Mer

än en gång per år" och 12

(4,1%) "Ofta".

Diagrammet visar när hundarna fick öronproblem första gången. Detta är i regel något som infaller tidigt i hundens liv.

Symptomen är öroninflammationer, svampinfektioner med mera. Det var delade meningar om att avlägsna hår ur öronen; en del gör det förebyggande och andra menar att det är orsak till problem. En tredjedel av de svarande anger att de gör förebyggande åtgärder för öronproblem, ej specificerat vad.

Hörsel

Frågan om nedsatt hörsel fick 293 svar, varav 282 (96,6%) "Nej". Hörselnedsättning uppträdde vid 7 års ålder för en hund medan övriga 9 hundar var 11 år och äldre. Sjuåringen drabbades av "Upprepade öroninflammationer, varav en var svår och hon fick sövas. Efter det hör hon inte på ena örat...".

Resterande har uppgett ålderdom som orsak. Ingen av hundarna har diagnostiserats av veterinär.

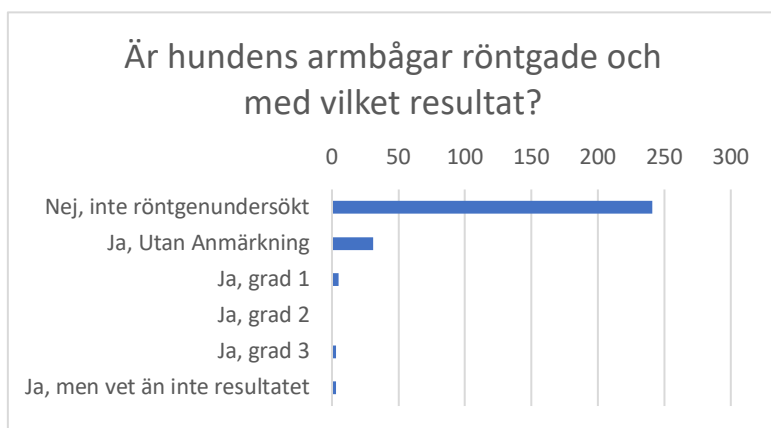
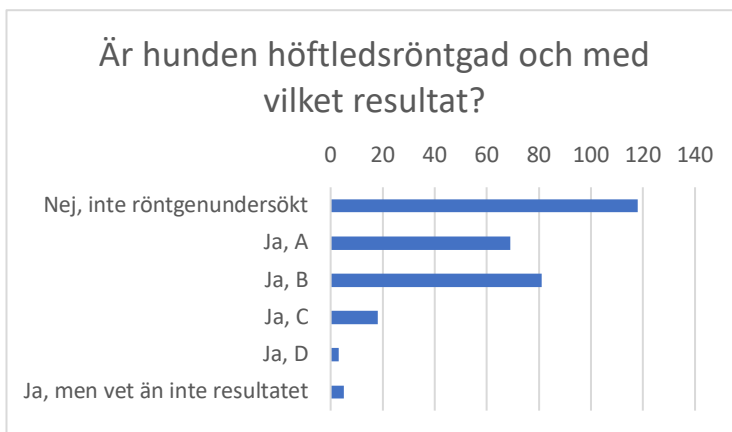
Infektion på annat ställe än hud, mun, öron eller ögon

På frågan om Infektion på annat ställe än hud, mun öron eller ögon, erhöles totalt 289 svar, varav 272 (94,1%) "Nej". "Enstaka tillfällen" fick 16 (5,5%) svar och 1 (0,4%) svarade "Mer än en gång per år".

Svaren på följdfrågorna "Var satt infektionen eller infektionerna?", "Vet du vad hunden var infekterad av, i så fall vad?" och "Vid vilken ålder hade hunden infektion första gången?" följer nedan: 2 fall av hotspot på kinderna, den ena hunden vid 8 års ålder och den andra vid 2 års ålder. 1 fall av urinvägsinfektion vid 3 månaders ålder, troligen e-coli bakterier. 1 fall av penisinfektion beroende på en alltför erigerad penis på många löptikar. 1 fall av ändtarmsinflammation vid ca 2 års ålder. 1 fall av hudinfektion på buk, okänd ålder. 1 fall av spottkörtelinflammation som valp. 1 fall av en rejäl invärtes infektion vid 10 års ålder. 1 fall av öroninflammation vid 2 års ålder. 1 fall av urinvägsinfektion vid 7 månaders ålder och första löpet. 2 fall av analsäcksinflammation, den ena vid 6 månaders ålder och den andra vid 10 års ålder. 1 fall av feberinfektion vid 1 års ålder, troligtvis virusorsakad enligt veterinär. 1 infektion på nosen vid 1 års ålder på grund av kockoida bakterier. 1 subkutant på magen vid 3 års ålder, eventuellt skapad av suturreaktion vid kastrering.

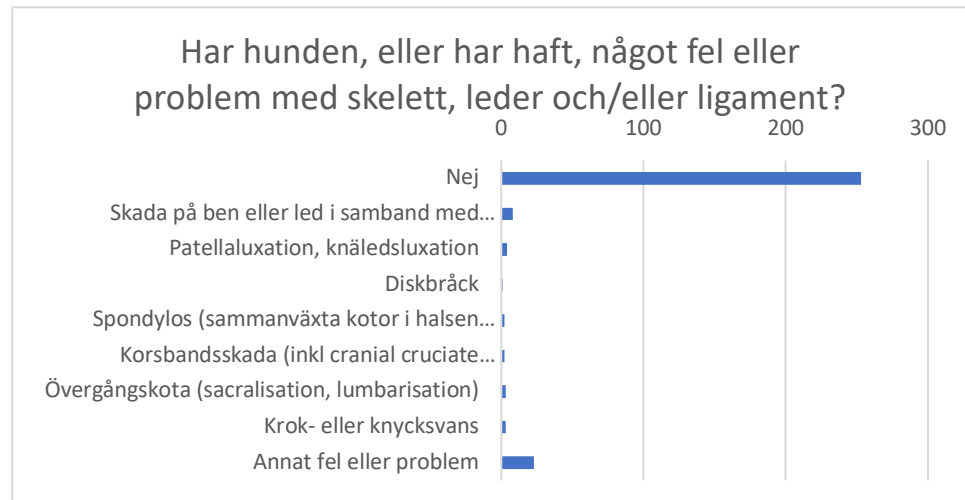
Skelett, leder och ligament

Diagrammet visar utfallet av frågan om höftledsröntgen. Av 294 svar blev det 118 (40,1%) "Nej, inte röntgenundersökt", 69 (23,5%) "Ja, A", 81 (27,6%) "Ja, B", 18 (6,1%), "Ja, C", 3 (1,0%) "Ja, D" och 5 (1,7%) "Ja, men vet än inte resultatet".

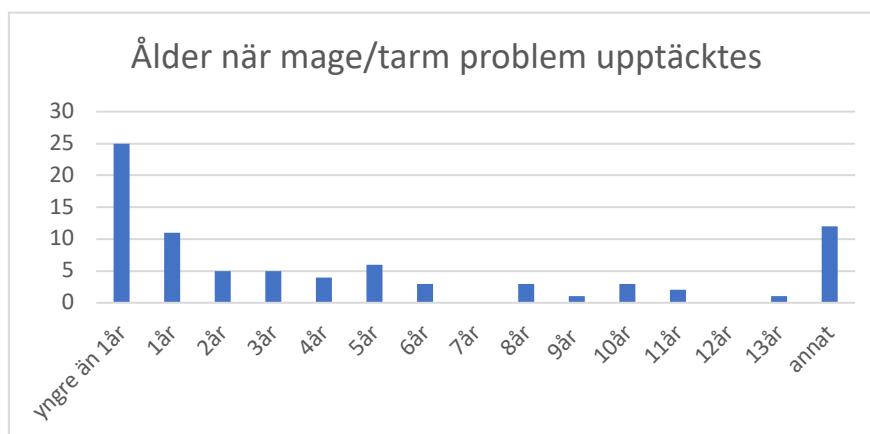
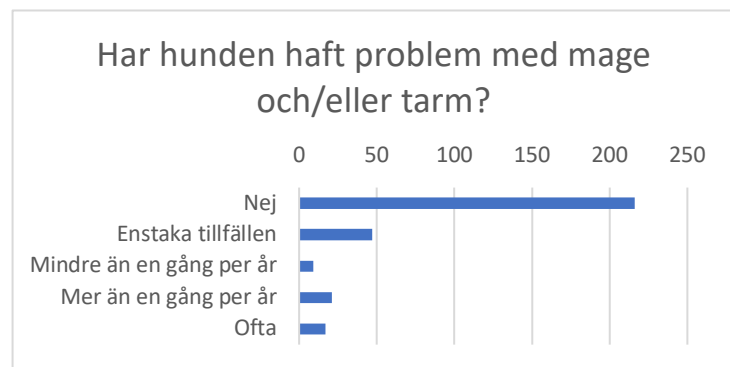
Frågan om armbågsröntgen fick 283 svar, varav 241 (85,4%) "Nej, inte röntgenundersökt", 31 (10,8%) "Ja, Utan anmärkning", 5 (1,7%) "Ja, grad 1", 3 (1,0%) "Ja, grad 3" och 3 (1,0%) "Ja, men vet än inte resultatet".

Diagrammet visar utfallet av en fråga om problem med skelett, leder och/eller ligament, där man kunde fylla i flera alternativ för samma hund. Av totalt 296 kryss blev det 253 (86,6%) "Nej", 8 (2,7%) "Skada på ben eller led i samband med olycksfall", 4 (1,4%) "Patellaluxation, knäledsluxation", 1 (0,3%) "Diskbråck", 2 (0,7%) vardera "Spondylos (sammanväxta kotor i halsen eller ryggen)" och "Korsbandsskada (inkl cranial cruciate ligament disease)", 3 (1,0%) vardera "Övergångskota (sacralisation, lumbarisation)" och "Krok- eller knycksvans". Kategorin "Annat fel eller problem" fick 23 kryss (7,9%) och innehåller "korsbandsskada", "kortvariga hältor", "artros", "smärta i höftleder", "tåskador" samt "Höftledsdysplasi, men inte avläst av SKK. Veterinär rekommenderade avlivning pga väldigt dåliga höftleder." 23 av 40 (57,5%) hundar med rapporterade problem har inga bestående men av sina skador.

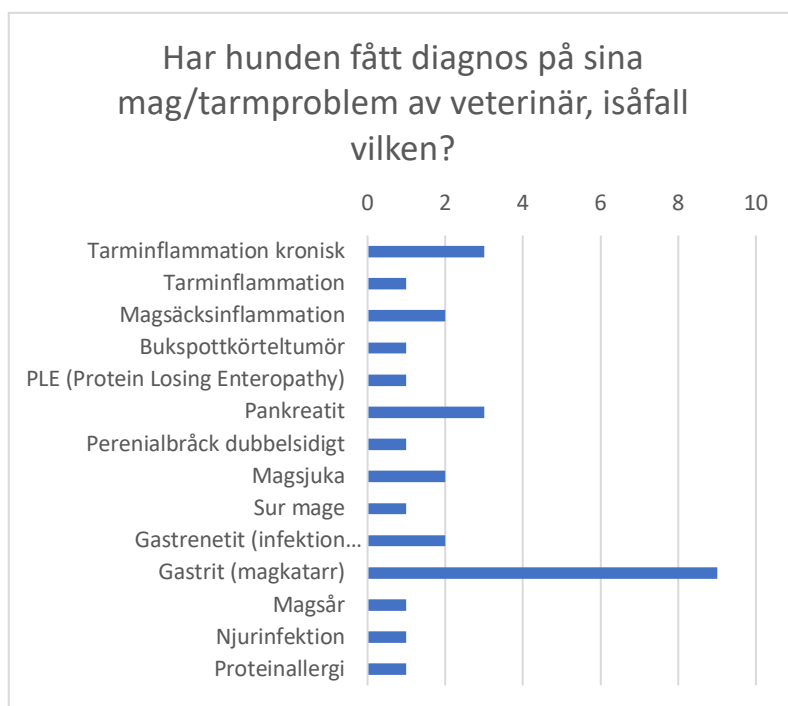
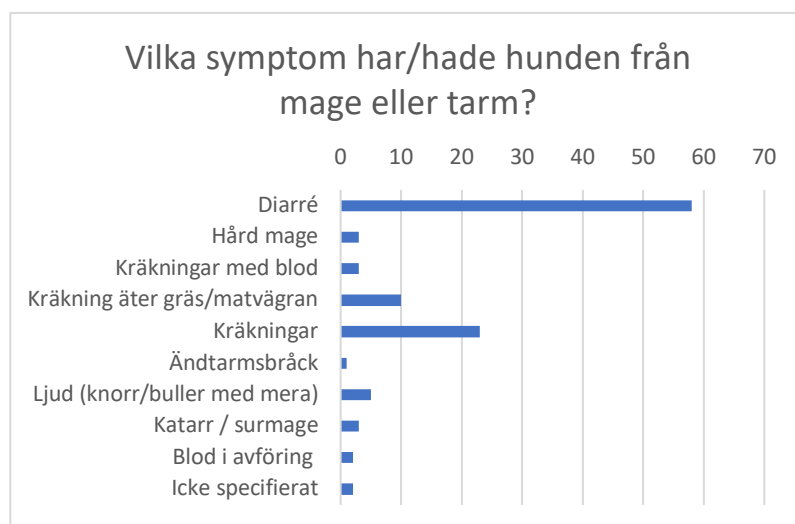
Mage och tarm

Diagrammet visar fördelningen av 310 svar rörande eventuella problem med mage och/eller tarm. 216 hundar (70%) hade inga problem. Sedan fanns det 47 (15%) som haft problem med mage och/eller tarm "Enstaka tillfällen", 9 (3%) "Mindre än en gång per år", 21 (7%) "Mer än en gång per år" och 17 (5%) "Ofta".

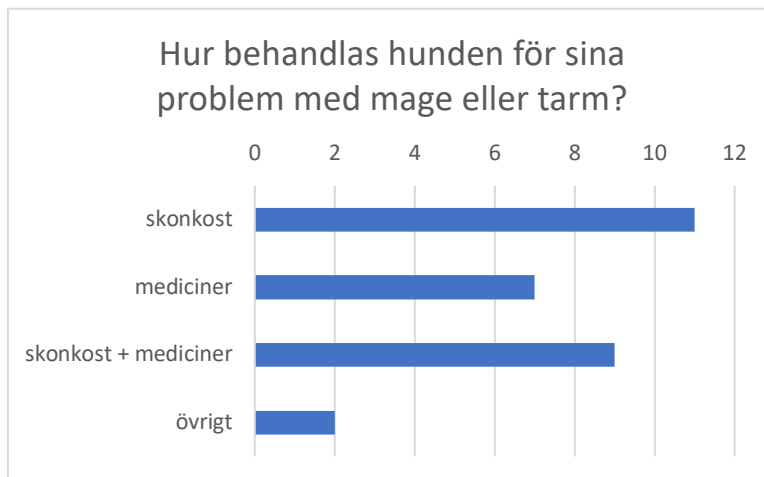
Diagrammet visar de 83 inkomna svaren fördelade på hundens ålder när mage/tarmproblemen först upptäcktes. Dessa problem uppstod tydligen ofta i tidig ålder. "Annat" omfattar dem som inte kommer ihåg, eller fyllde i något annat svar än vad som efterfrågades.

Diagrammet visar vilka symptom ägarna hade angivit för sina hundars mag- och/eller tarmproblem. "Diarré" är absolut vanligast med 58 (52,7%) svar, följt av 23 (20,9%) "Kräkningar", 10 (9,1%) "Kräkning äter gräs/matvägran", 5 (4,5%) "Ljud (knorr/buller med mera)", 3 (2,7%) vardera på "Hård mage", "Katarr/sur mage" och "Kräkningar med blod", 2 (1,8%) vardera på "Blod i avföring" och "Icke specificerat" samt 1 (0,9%) "Ändtarmsbräck".

Diagrammet visar fördelningen av de 29 veterinära diagnoserna av mag- och/eller tarmproblem: 9 (31%) hundar hade "Gastrit (magkatarr)", 3 hundar (10%) hade "Kronisk tarminflammation" eller "Pankreatit", 2 hundar (5%) "Magsäcksinflammation", "Magsjuka" eller "Gastroenterit" medan övriga diagnoser bara ställts för en hund (tarminflammation, bukspottkörteltumör, PLE (Protein Losing Enteropathy), dubbelsidigt perenialbräck, sur mage, magsår, njurinfektion och proteinallergi).

Diagrammet visar fördelningen av 30 svar på frågan om behandling av mag- och/eller tarmproblem. 11 (38%) ägare gav "Skonkost", 7 (24%) gav "Mediciner" och 9 (31%) kombinerade skonkost och mediciner. Dessutom angav en ägare att hunden blivit opererad och en annan att hunden fått paraffinolja. 96% är nöjda med behandlingen och anser att den hjälpt hunden.

Hjärta

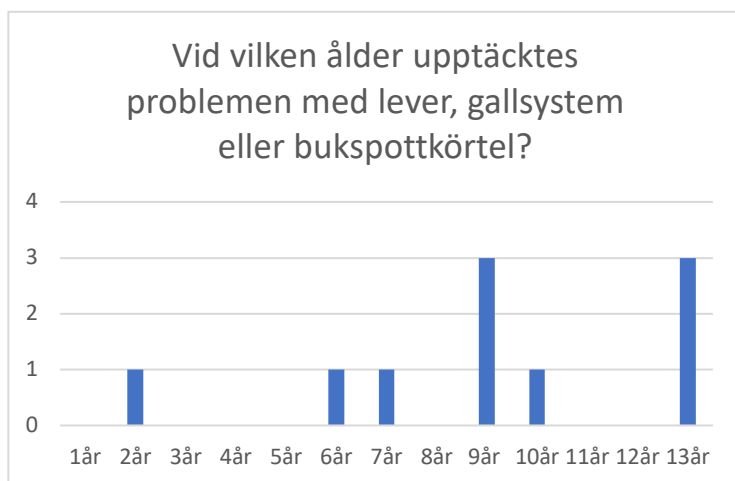
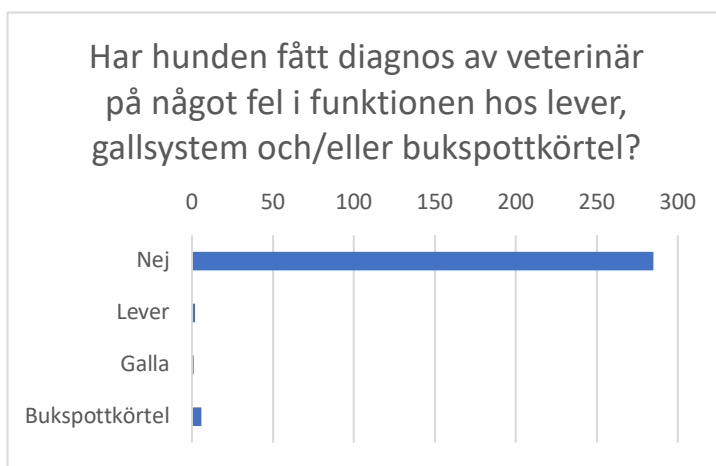
7 av 295 (3%) hundar har haft problem med hjärtat, främst blåsljud. Dessa har oftast diagnosticerats högt upp i ålder (10 år) men även hos en unghund på 1 år. Hundarna har inga men av detta enligt enkätsvaren men 2 av 7 ägare uppger att hunden blir trött snabbt.

Njurproblematik

Det kom 295 svar på frågan om problem med njurarna, men endast 5 (1,7%) hundar hade haft några njurproblem. Dessa problem hade upptäckts redan under det första året för tre av hundarna. För övriga två upptäcktes problemen vid 5 respektive 7 års ålder och den äldre avlivades då på grund av "njursvikt". De angivna problemen är "förhöjda njurvärden", "infektion", samt "medfödd missbildning". Åtgärder för dessa djur har varit specialfoder samt en bortopererad njure.

Lever, galla och bukspottskörtel

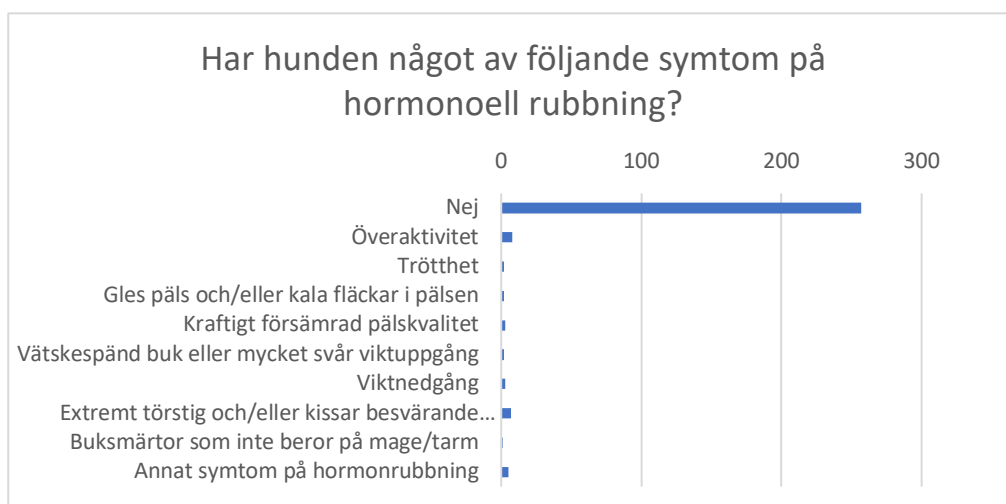
Diagrammet visar fördelningen av 294 svar rörande problem med lever, galla och bukspottskörtel; 285 (96,9%) "Nej", 2 (0,7%) "Lever", 1 (0,3%) "Galla" och 6 (2,0%) "Bukspottskörtel". Det vanligaste problemet var inflammation i bukspottskörteln men det fanns även tumörer i bukspottskörtel och lever. Åtgärderna bestod oftast av specialkost men även kortison, en av hundarna avled på grund av brusten tumör på bukspottskörteln.

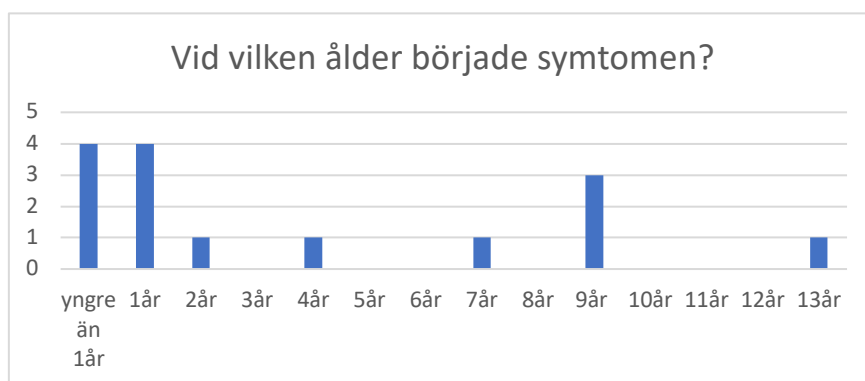
Diagrammet visar åldersfördelningen för hundar med problem rörande lever, galla och bukspottskörtel.

Hormonrubbningar

Diagrammet visar utfallet av en fråga om hormonella rubbningar där man kunde fylla i flera alternativ för samma hund. Av 290 kryss hamnade 257 (88,6%) på "Nej" följt av

8 (2,8%) "Överaktivitet", 2 (0,7%) vardera "Trötthet", "Gles päls och/eller kala fläckar i pälsen" och "Vätskespänd buk eller mycket svår viktuppgång", 3 (1,0%) vardera "Kraftigt försämrad pälskvalitet" och "Viktnedgång", 7 (2,4%) "Extremt törstig och/eller kissar besvärande ofta/mycket" och 1 (0,3%) "Buksmärtor som inte beror på mage/tarm". Bland 5 kryss (1,7%) på "Annat symtom på hormonrubbning" ingick 2 fall av "översensualitet", samt "klåda", "rädsla innan löp" och en 7-årig tik som "aldrig gick ur löp".

Diagrammet visar åldersfördelningen för hundar med symptom på hormonrubbningar. Fem veterinärdiagnoser rapporterades: 3 "Cushings", 1 "sköldkörtelhormonrubbning (för låg nivå)", och 1 "Annan hormonoell rubbning" som hade orsakats av löp.

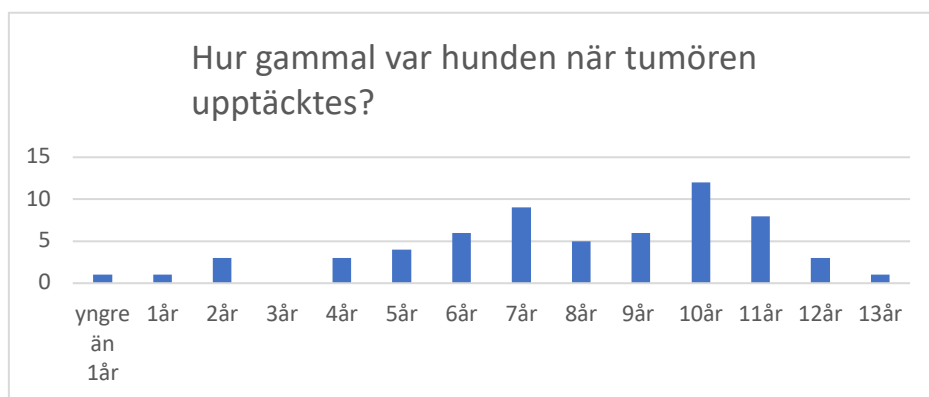
Kramper, epilepsi och hjärntumör

4 av 315 hundar hade haft återkommande kramper, som uppkommit vid 3, 4, 5 respektive 11 års ålder. Två av dessa hade sin bakgrund i hjärntumörer. En hund hade förmodad DM (degenerativ myelopati) men detta hade inte diagnosticerats av veterinär.

Cystor, tumörer och cancer

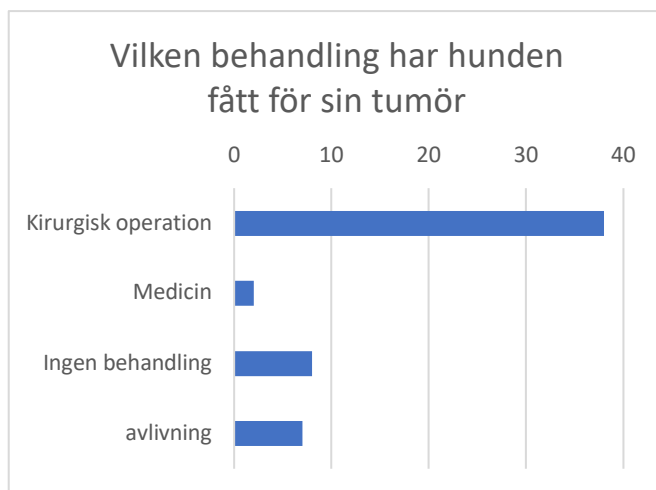
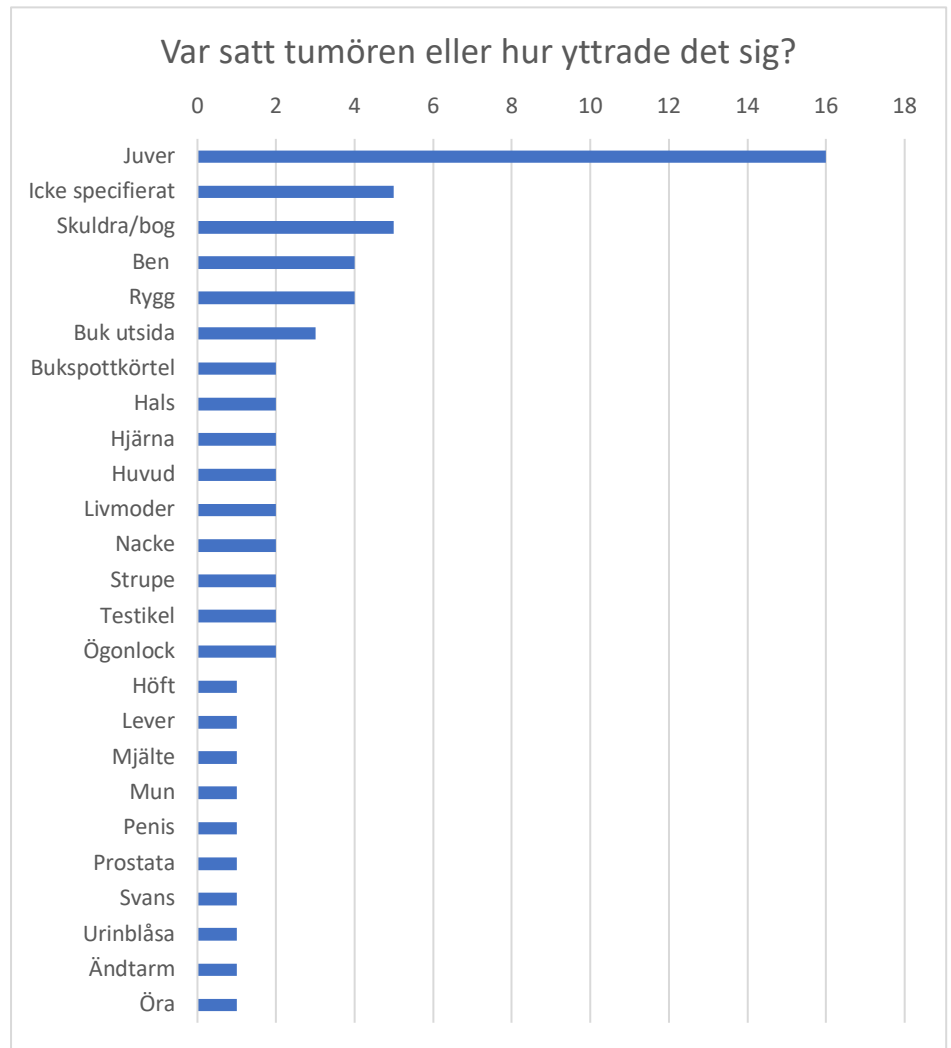
På frågan om hunden har eller har haft någon form av cysta, tumör och/eller cancer, kom det 290 svar varav 230 (79,3%) "Nej".

Diagrammet visar fördelningen av 64 svar på frågan om vilken eller vilka cystor, tumörer och/eller typer av cancer hunden hade haft. Högst antal, 19 (29,7%), noterades för "Juvertumör", följt av 13 (20,3%) "Fettknutor (lipom)", 5 (7,4%) "Aterom (talgkörtelcysta)", 4 (6,25%) "Hudtumör (ospecificerad)", 3 (4,7%) "Livmoder", 2 (3,1%) vardera för "Hjärntumör", "Bukspottkörtel", "Prostata", "Melanom" och "Ospecificerat i buk", samt 1 (1,6%) vardera för "Struplock", "Urinblåsa", "Lymfkörtel", "Testikel", "Lever", "Ögonlock", "Mjälte", "Ändtarm (polyp)", "Öra (polyp)" och en icke specificerad.

Diagrammet visar åldersfördelningen för hundar när man upptäckt cysta, tumör och/eller cancer.

Frågan om var tumören var placerad eller hur det yttrade sig, gav 65 svar. I enlighet med svaren på tidigare fråga där juvertumörer var vanligast, blev det 16 (24,6%) svar på "Juver" följt av 5 (7,7%) på vardera "Skuldra/bog" och "Icke specificerat", 4 (6,2%) på vardera "Ben" och "Rygg", 3 (4,6%) "Buk utsida", 2 (3,0%) på vardera "Bukspottkörtel", "Hals", "Hjärna", "Huvud", "Livmoder", "Nacke", "Strupe", "Testikel" och "Ögonlock", samt 1 (1,5%) på "Höft", "Lever", "Mjälte", "Mun", "Penis", "Prostata", "Svans", "Urinblåsa", "Ändtarm" och "Öra".

På en öppen fråga om vilken behandling hunden hade fått för sin tumör, kom 55 svar vilka fördelades i 4 grupper. Största gruppen med 38 svar (69,0%) var kirurgiskt avlägsnande av tumören. 2 (3,6%) svarade att hunden fick medicinsk behandling. Ingen behandling fick 8 (14,5%) medan 7 (12,7%) avlivades. På frågan om tumören var benign (godartad) eller malign (elakartad) kom 56 svar; 25 (44,6%) benign, 13 (23,2%) malign och 18 (32,1%) vet ej. På frågan om tumörproblematiken var återkommande, svarade 41 (73,2%) av 56 "Nej" medan 15 (26,8%) svarade "Ja".

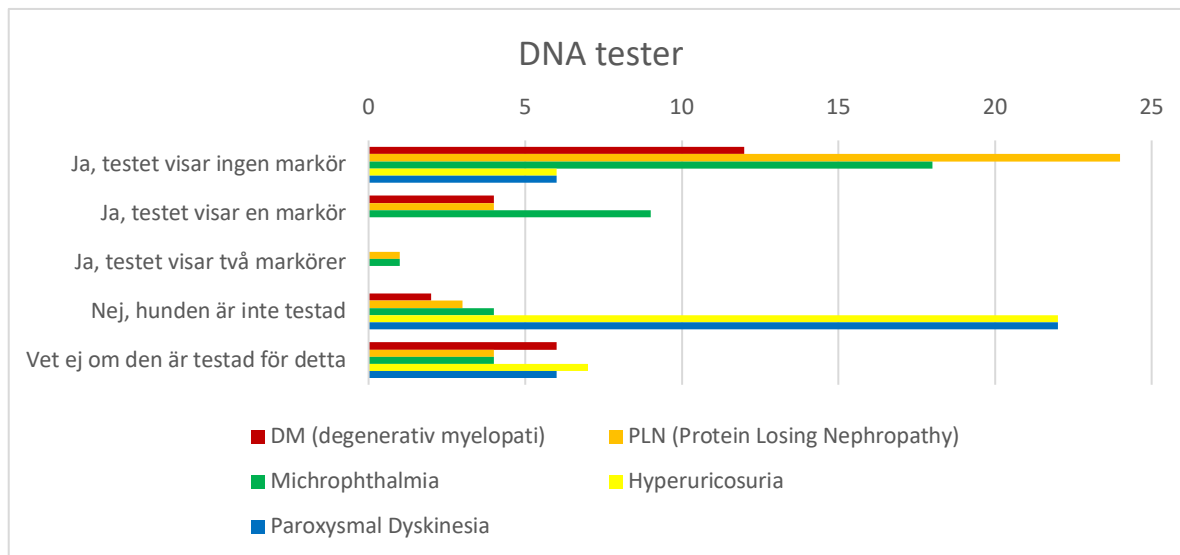
Övriga sjukdomar

På en fråga om hunden haft sjukdomar som inte tagits upp i enkätens tidigare frågor, svarade 22 (7,6%) av 289 ”Ja”. Svaren på följdfrågorna ”**Vilken sjukdom har hunden haft?**”, ”**Vid vilken ålder fick hunden sjukdomen?**” och ”**Vet ni anledningen till att hunden fått sjukdomen?**” följer nedan. Vissa av diagnoserna nedan borde ha rapporterats tidigare i enkäten, t ex finns det två ’talgkörtelproblem’ och 2 ’aterom’ (vilket är samma sak) som borde ha rapporterats under avsnittet Hudproblem.

1 fall av spottkörtelinflammation vid 5 års ålder, hunden medicinerades, har inte återkommit. 1 fall av anorexia från valpårder. 1 fall av epilepsi från 3,5 års ålder, orsakad av hjärntumör. 1 fall av dubbelsidigt perenialbräck vid 5 års ålder. 1 fall av artros i skuldrorna vid 10 års ålder. 1 fall av huggormsbett vid 15 veckors ålder. 1 fall av misstänkt hjärntumör vid 10 års ålder. 1 fall av kristaller i urin vid 1 års ålder. 1 fall av återkommande ledinflammation i bogpartiet från ca 6 år. 1 fall av beteendestörning liknande ADHD från födseln, behandlas med human medicin. 1 fall av muskellåsning i brösttryggen vid 4,5 månaders ålder, orsak troligtvis hård lek. 1 fall av smärtor över skuldror/axlar vid 10 månaders ålder, orsak inte definierad. 2 fall av urinvägsinflammationer, det ena vid 9 veckors ålder, det andra vid 2 månaders ålder. 2 fall av talgkörtelproblem, den ena hunden opererades vid 3,5 års ålder, den andra vid 8–9 års ålder. 2 fall av aterom, den ena hunden opererades vid 1 års ålder, den andra vid 8 års ålder. 1 fall av en odefinerad infektion med hög feber vid 10 månaders ålder. 1 fall av godartade fettknutor i huden vid 6–7 års ålder. Samma hund har även drabbats av noskvalster. 2 fall av svamp i tassarna, det ena från 10 månaders ålder, det andra vid ca 1 års ålder. 1 fall av mucometra vid 5 års ålder.

DNA tester

Det blev 290 svar på frågan om hunden DNA testats, varav 250 (86,2%) ”Nej”.

Diagrammet visar utfallet för enkätfrågor om de fem tester som ingår i Laboklins wheatenpaket. 24 svar för DM (Degenerativ Myelopati) visas i röda staplar. 12 av 16 (75%) av de testade hundarna hade ingen markör för DM medan 4 (25%) hade en markör. 36 svar för PLN (Protein Losing Nephropathy) visas i orangefärgade staplar. 24 av 29 (82,8%) av de testade hundarna hade ingen markör för PLN medan 4 (13,8%) hade en markör och 1 (3,4%) hade två markörer. 36 svar för Microphthalmia visas i gröna staplar. 18 av 28 (64,3%) av de testade hundarna hade ingen markör för Microphthalmia medan 9 (32,1%) hade en markör och 1 (3,6%) hade två markörer. 35 svar för Hyperuricosuria visas i gula staplar. Ingen av 6 testade hundar hade någon markör för

Hyperuricosuria. 34 svar för Paroxysmal Dyskinesia visas i blå staplar. Ingen av 6 testade hundar hade någon markör för Paroxysmal Dyskinesia.

Det fanns även utrymme för att rapportera om andra DNA tester. En hund var testad för brun nos och en för malign hypertermi (MH), båda utan markör för det önskade anlaget.

Beteende

286 personer svarade på en fråga om hunden uppför sig som de förväntade sig när de skaffade en Wheaten terrier.

259 (90,6%) svarade "Ja"

medan 27 (9,4%) svarade

"Nej" med följande

kommentarer: 6 "rädsla", 5

"stressad", 2 vardera på

"aggressiv", "reaktiv",

"reserverad mot människor",

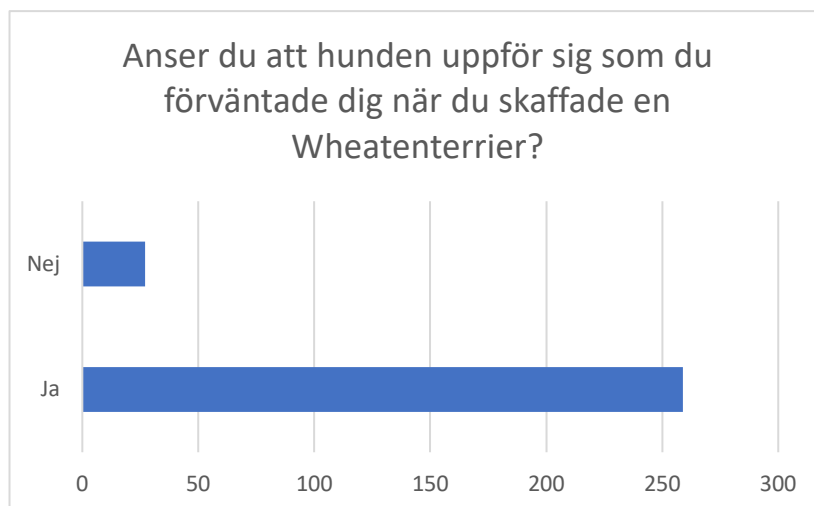
"ljuvlig och snäll", "bättre",

samt 1 svar vardera på "både

ja och nej", "kort stubin",

"översexuell", "opålitlig", "överaktiv", "osäker", "stor jaktlust", "sällan glad", "skarpare än

förväntat", "försiktig", "viktigare", "kan inte vara själv", "lugnare".

På en fråga om problematiskt beteende svarade 235 (82,8%) av 284 "Nej" medan 49 (17,2%) svarade "Ja"

Diagrammet visar utfallet av frågan om problembeteende där man kunde fylla i flera alternativ för samma hund.

Vanligast med 19 (38%) var

"Aggressivitet mot andra

hundar", följt av 15 (30%)

"Ängslighet/nervositet", 14

(28%) "Ljudrädsla (Skott,

åska etc)", 10 (20%)

"Okontrollerbar jaktlust", 9

(18%) "Separationsångest

(blir mkt stressad av att

lämnas ensam)", 6 (12%)

"Översexualitet", 4 (8%)

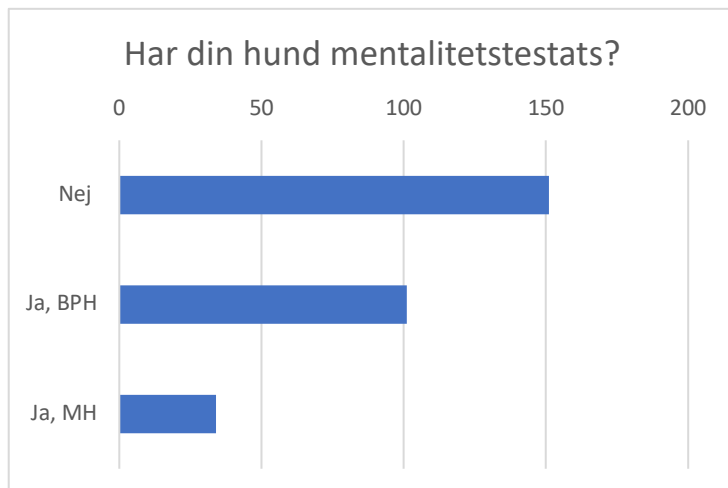
"Aggressivitet mot okända människor", samt 1 (2%) "Aggressivitet mot kända människor". Bland de

20 (40%) av övriga problembeteenden i Annat fanns 10 "stressad", 7 "vaktar", 3 "överaktivitet"

samt 1 vardera på "matproblematik", "medicinskt" och "rumsrenhet".

Mentalitetstest

På frågan om hunden genomgått något test av mentaliteten, svarade 151 (52,8%) av 286 "Nej" medan 101 (35,3%) hade genomfört BPH test (Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund) och 34 (11,9%) hade genomfört MH (Mentalbeskrivning Hund). 123 av 135 (91,1%) känner sig nöjda med sina testresultat och 12 (8,9%) är missnöjda. På en fråga om ägaren anser att hundens testresultat visar hur de upplever hunden, inkom 134 svar varav 119 (88,8%) "Ja".

På frågan 'Har det gett dig något som hundägare att din hund har genomfört MH/BPH' kom 132 svar varav 83 (62,9%) "Ja". Därpå fick man beskriva med egna ord vilken nytta man haft. Utifrån använda ord har dessa svar delats in i olika kategorier.

Förståelse är det vanligast förekommande ordet, och återfanns i 34 svar: "Förstår min hund bättre", "Jag vet vad som triggar min hund och kan avvärja ett ev. problem och arbeta med just sådana situationer", "Jag har gått kurser för att förstå hur jag ska hjälpa Sigge i olika situationer med det han tycker är jobbigt."

Bekräftelse nämndes i 17 svar: "Visat vad vi gissade att hon var. En stabil orädd hund", "Alltid bra att få ett kvitto på förväntat beteende i de situationer som testades", "Bekräftat att min hund inte gillar skrammel och ljud men att hon kan hantera det trots rädsla".

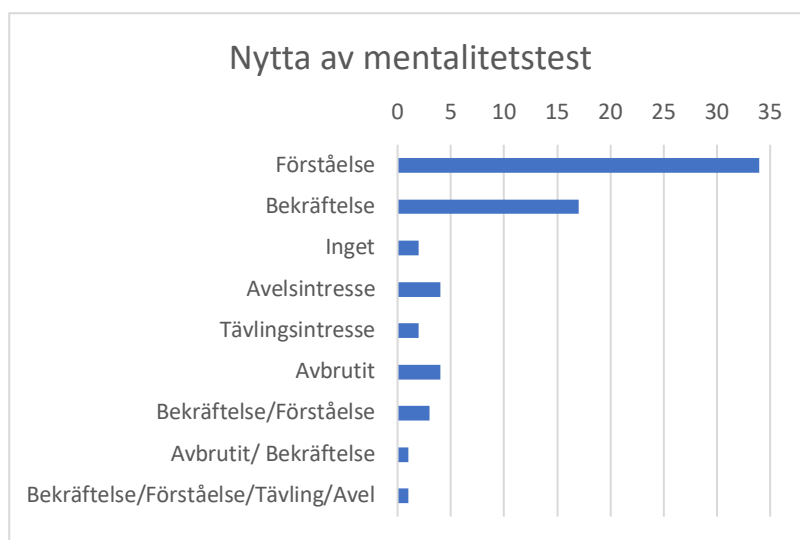
Avelsintresse nämndes i 4 svar: "Nyttigt inför avelsarbetet".

Avbrutit förekom också i 4 svar, för hundar som av olika anledningar avbrutit testet.

Inget nämndes av 2 som inte tyckte att testet gav något: "INGET, utom ännu en rosett och stolthet".

Tävlingsintresse uppgavs i 2 svar: "Framförallt eftersom det behövs för bruksprov".

Avslutningsvis har vi de som hamnat i flera kategorier: 3 svar med Bekräftelse/Förståelse "Känns bra att få bekräftelse på goda egenskaper och bra att få belyst svagheter så man kan jobba med dom", 1 svar med Avbrutit/Bekräftelse: "Testet fick avbrytas då hon reagerade som hon gör, dvs. med skall och morrningar, då det poppade upp en figur framför henne. Hon ville inte gå fram och nosa på figuren trots övertalning och lockande, och då blev det slut på det testet" samt 1 som klämde in Bekräftelse, Förståelse, Tävlingsintresse i samma svar.

Kommentarer till de olika formerna av mentalitetstester

På en öppen fråga om värdet av mentalitetstester, kunde svaren delas in i två grupper. Grupp 1 bestod av 16 deltagare som är positiva till mentalitetstester: "Jag har varit på både MH och BPH, gillar båda. Mycket intressant och ett utmärkt verktyg i avelsarbetet. Hundarna överraskar oss varje gång!", "Tycker det är intressant med mentalitets test: borde vara obligatorisk som inom bruks raser - fler ägare förstår vad för hund de har.", "Bra! Något alla, framför allt de som har hundar i avel, borde genomföra!" Grupp 2 bestod av 8 deltagare som är negativa till mentalitetstesterna, med citat som "Visar INTE aggressivitet mot hundar, inte heller specifika små roligheter, tråkigheter, showighet, hårdhet m m.", "Tycker inte att testet visar hundens mentalitet. Både jag och hunden var stressade av situationen med konstiga uppmaningar och förbud", "Tycker inte testet motsvarar verkliga situationer."

Övrigt

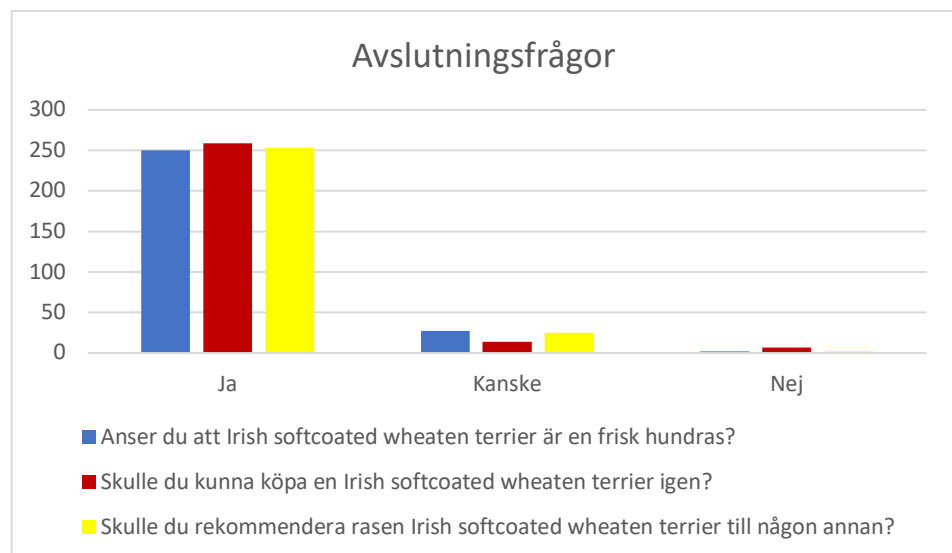
Sista delen av enkäten bestod av några ganska enkla frågor, för att vi skulle få en uppfattning om vad enkärdeltagarna ansåg om rasen som helhet.

Blå staplar i diagrammet representerar frågan "Anser du att Irish softcoated wheaten terrier är en frisk hundras?". Av 279 svar blev det 250 (89,6%) "Ja", 27 (9,7%) "Kanske" och 2 (0,7%) "Nej".

Röda staplar i diagrammet representerar frågan "Skulle du kunna köpa en Irish softcoated wheaten terrier igen?". Av 280 svar blev det 259 (92,5%) "Ja", 14 (5,0%) "Kanske" och 7 (2,5%) "Nej".

Gula staplar representerar frågan "Skulle du rekommendera rasen Irish softcoated wheaten terrier till någon annan?". Av 280 svar blev det 253 (90,4%) "Ja", 25 (8,9%) "Kanske" och 2 (0,7%) "Nej".

Enkäten avslutades med en öppen fråga om det var något deltagarna ville tillägga som inte kommit fram tidigare. En del av citaten på framsidan är svar på den frågan.

Sammanfattning och slutsatser

Svarsfrekvensen på enkäten är dessvärre ganska låg. Efter att en del dubletter och andra problem avlägsnats, återstod 325 svar vilket är under 10% av antalet hundar som registrerades under perioden 2008–2021.

Åldersfördelningen i de avgivna svaren visar på en kraftig överrepresentation av unga hundar. Detta kan bero på att ägare till yngre hundar oftare är medlemmar i rasklubben och därför erhållit information om enkäten i Wheatenbladet och/eller läst om enkäten på rasklubbens hemsida och/eller blivit uppmanade av sina uppfödare att delta i enkäten.

En hel del väsentlig information har dock kommit fram om dessa yngre hundar såväl som om de äldre hundarna. Det blir dock svårt att jämföra svaren med Agria studien (där Agria redovisar vilka sjukdomar och dödsfall som ägarna söker ersättning för) eftersom den istället baseras på en population med i genomsnitt betydligt äldre hundar vilka är mer mottagliga för olika åldersrelaterade krämpor.

Fördelningen av rapporterade HD-resultat överensstämmer mycket väl med resultaten som finns på SKKs Avelsdata för hundar födda under den aktuella perioden. Andelen röntgade hundar bland enkätsvaren (nästan 60%) är dock mycket högre än det totala antalet röntgade hundar födda under 2008–2021 enligt SKKs Avelsdata (mindre än 25% för större delen av denna period). Likaså är andelen hundar som genomgått mentalitetstester (BPH och MH) i enkätsvaren betydligt högre än vad som är fallet i rasen som helhet. Troligen beror dessa avvikelser på att en relativt stor andel av enkätsvaren gäller hundar som använts i avel och/eller ägs av människor som är mer intresserade av hälsofrågor och mentalitet än hundägare i allmänhet.

De så kallade rasbundna sjukdomarna, som traditionellt uppmärksammats och/eller som just nu uppmärksammas genom att det finns DNA-markörer, verkar mycket sällsynta: 3 fall av microphthalmia, 1 fall av PLE samt ett möjligt men ej diagnostiserat fall av DM. En medfödd missbildning kan ha orsakats av RD (renal dysplasi = PNP), och för två äldre hundar med njurproblem kan inte PLN (Protein losing nephropathy) uteslutas.

Högst andel problem noterades istället för hud respektive mage/tarm (12% hade problem minst en gång om året) och öron (6,5% hade problem minst en gång om året). Allergi hade diagnostiserats hos 6% av hundarna. Cystor, tumörer och cancer rapporterades hos en hel del, särskilt äldre hundar, där juvertumörer var vanligast.

Enkätsvaren visar alltså på en del problem hos våra svenska wheaten terrier men helhetsintrycket är övervägande bra; 97% av deltagarna anser att hundens allmäntillstånd är ”mycket gott” eller ”gott”. En av de sista frågorna i enkäten var om rasen i sin helhet kunde betecknas som frisk vilket de flesta deltagarna ansåg. En stor del av deltagarna kunde även tänka sig att köpa en Irish softcoated wheaten terrier igen.

Förhoppningsvis kan rasklubben komma ut med en ny hälsoenkät med ett liknande upplägg om exempelvis 5 år, så att man kan följa utvecklingen över tid.

2022-09-25

Pelle Aspviken (huvudansvarig, ledamot i avelsrådet)

Hilde Nybom (fd styrelsemedlem med ansvar för avelsfrågor)

Boel Rosenlund (ledamot i avelsrådet)

Gun Werlemark (ledamot i avelsrådet)